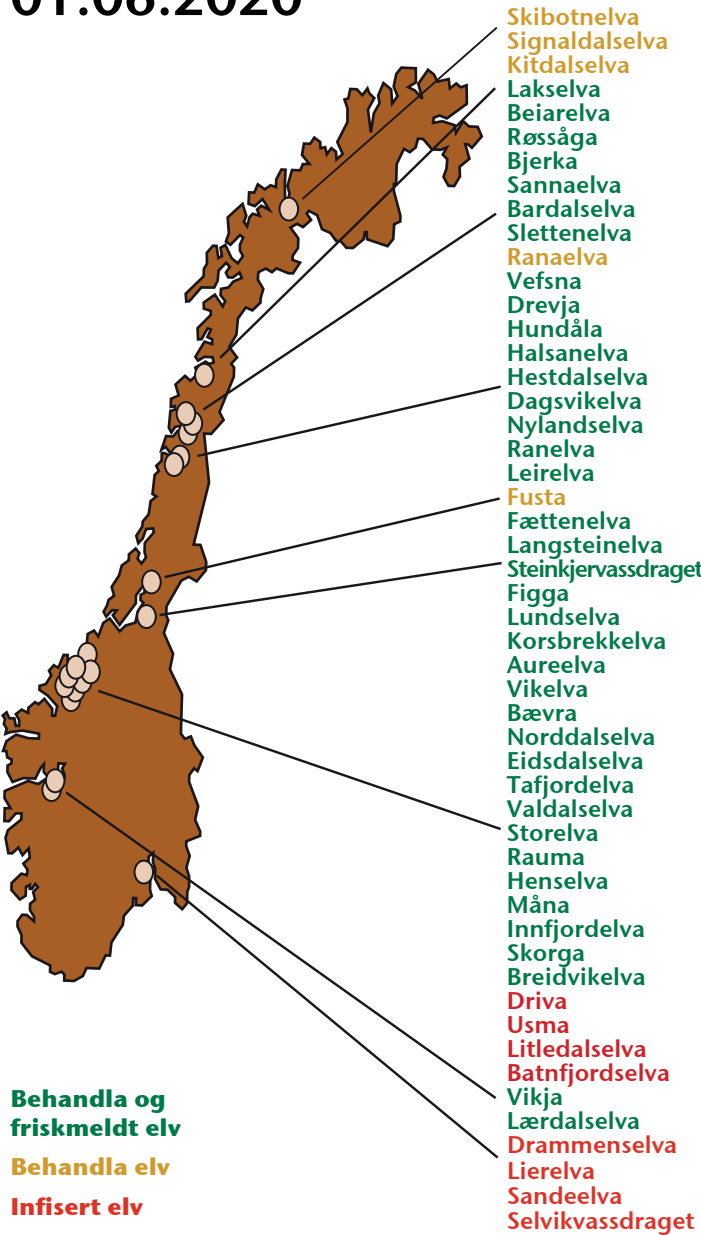

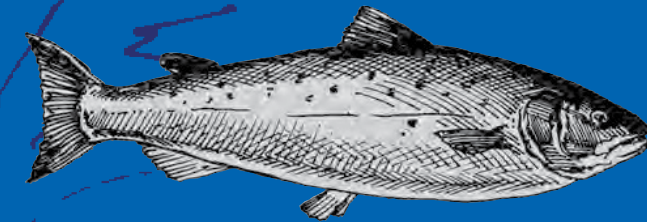
Status over *Gyrodactylus salaris* i norske vassdrag 01.06.2020

heining – 2020

Fritt fram for frisk fisk

Har du spørsmål om *G. salaris* og smittespredning ta kontakt med Mattilsynet på telefon **22 40 00 00**
www.mattilsynet.no

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Slik hindrer du spredning av *Gyrodactylus salaris*

Hva er Gyrodactylus salaris?

Gyrodactylus salaris er en liten parasitt (ca. 0,5 mm) som er dødelig for norsk laks. Med små kroker fester den seg på laksungene der den spiser av huden. *G. salaris* kan ha ukjønnnet formering og det kan bli flere tusen av dem på en laksunge før denne dør. Parasitten kalles ofte for laksedreperen eller bare «Gyro».

Hvorfor angår dette meg?

Effekten av denne sykdommen er så alvorlig for laksen at den kan forsvinne helt fra de infiserte elvene. Hvis vi sprer parasitten, kan fiske etter villaks i Norge bli historie. Derfor er det meget viktig at alle som ferdes ved elver og ferskvann vet hvordan de skal forholde seg. Vi må alle gjøre vårt for at parasitten ikke sprer seg til flere elver.

Hvor kommer *G. salaris* fra?

G. salaris har trolig forekommet lenge i baltiske elver i Finland og Russland, muligens også i Øst-Sverige. Den baltiske laksen tåler parasitten bedre enn vår. I Norge ble parasitten påvist første gang i 1975 etter import av settefisk fra Sverige. Dette understreker hvor viktig det er å ikke sette ut fisk i nye vassdrag eller flytte fisk innen - eller mellom vassdrag.

Kan laksen utvikle motstandsdyktighet?

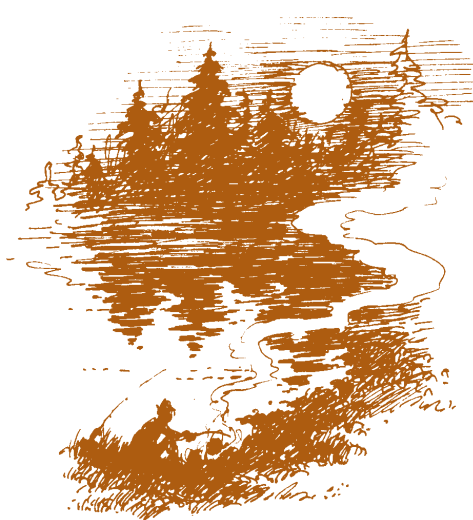
Den norske laksen har svært liten motstandsdyktighet mot parasitten. Det er usikkert hvor lang tid det vil ta å utvikle en motstandsdyktighet som er så god at parasitten ikke truer vår laksebestand. Erfaring fra norske vassdrag med infeksjon med *G. salaris*, er at parasitten fører til bortimot total utryddelse av laksen.

Hvordan sprer parasitten seg?

Parasitten kan spres med fisk, garn, utstyr og vann fra smittede vassdrag og anlegg. De fleste spredningene av parasitten til nye områder i Norge har kommet som følge av flytting og utsetting av smittet fisk, men den kan også spres med utstyr som brukes i flere vassdrag. *G. salaris* er i stand til å overleve i flere dager i fuktige omgivelser, f.eks. i plastikkposer, på død fisk, på annen emballasje og utstyr som vadere, garn, snører og håv. Det er ikke bare fiskeutstyr som kan føre med seg smitte, men alt vi bruker i og ved ferskvann: Gummibåter, madrasser, kanoer og kajaker.

DERFOR:

- Det er forbudt å flytte eller å sette ut fisk uten tillatelse fra hhv. Mattilsynet eller Fylkesmannen.
- Ikke vaske eller sløy fisk på andre steder enn der du fanget den.
- Det er forbudt å flytte utstyr mellom eller innen vassdrag uten å tørke eller desinfisere det.
- Ikke slå ut vann i et annet vassdrag enn der det er hentet.

Pass på dette før du flytter utstyr mellom vassdrag:

Besøk en desinfeksjonsstasjon og få utstyret desinfisert,

eller
desinfiser selv med Virkon-S (kjøpes f.eks. på Felleskjøpet) eller et annet desinfeksjonsmiddel. Virkon-S løses opp i vann til 1% løsning, påføres utstyret og skylles av etter omtrent 15 minutter. Virkon-S skader erfaringsmessig ikke utstyret. Følg instruksjonene på pakken eller kontakt Mattilsynet for mer informasjon,

eller
Sørg for at alt utstyret er helt tørt før det flyttes til neste vassdrag. Dette gjelder fiskeutstyr, håver, båter, støvler og annet utstyr som har vært i kontakt med vann.

HUSK: All transport av vann og fisk mellom vassdrag fører til risiko for smitte.

IKKE vask og sløy fisk andre steder enn der du fanget den.

DESINFISER og/ eller tørk utstyr før det flyttes innen eller mellom vassdrag.

